

אבני דרך בהליך המשפטי לגיוס החרדים

עו"ד מירית לביא, ד"ר ערן שמיר-בורר, עו"ד עדיה זיו קיסוס

מתי פקעה החלטת הממשלה שהקנתה פטור לחרדים? אילו עמדות הביעו רה"מ, היועמ"שית והרמטכ"ל לאורך ההליך ואילו צווים הוציא בג"ץ עד לפסיקה? איך חזרה לשולחן הצעת חוק הגיוס מ-2022 ומהו לוח הזמנים לחקיקה? כל נקודות הציון החשובות.

רקע

פרק ג' לחוק שירות ביטחון (המאפשר דחיית שירות ומתן פטור לבחורי הישיבות, להלן: **החוק**) פקע ביום 30.6.2023. כמה ימים לפני כן, התקבלה בממשלה **החלטה מס' 682** (להלן: **החלטה 682**).¹ לפי החלטה זו, עד ליום 31.3.2024 (קרי, תוך תשעה חודשים מיום החלטת הממשלה), תושלם חקיקתו של חוק חדש. בינתיים, בתקופה שעד להשלמת החוק, הממשלה קבעה כי לא יינקטו הליכים לגיוסם של בחורי הישיבות. המשמעות היא שהממשלה הנחתה את הצבא שלא לאכוף בפועל את גיוס לתמידי הישיבות עד לסוף חודש מרץ 2024.

נגד החלטת הממשלה 682 ונגד המשך תקצובן של הישיבות לאחר פקיעת החוק, הוגשו מספר עתירות לבג"ץ. להלן נקודות הציון העיקריות בהשתלשלות ההליך המשפטי בסוגיה:

- **26.2.2024 דיון והוצאת צו על תנאי** - ביום זה נערך דיון ראשון בבג"ץ 6198/23 **התנועה לאיכות השלטון נ' שר הביטחון** (להלן: **בג"ץ הגיוס**).² העותרות ביקשו צו על תנאי שיורה על ביטול סעיף 3 בהחלטת ממשלה 682, סעיף שקבע כי לא יינקטו הליכים לגיוס תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות לימוד חרדיים. בנוסף, העותרות ביקשו צו על תנאי שיורה על אכיפת חוק שירות ביטחון באופן שוויוני, ועל גיוסם של תלמידי הישיבות. בנוסף, העותרות ביקשו להקפיא את התמיכות לישיבות בגין חייבי הגיוס. הדיון נערך בפני מ"מ הנשיא השופט פוגלמן והשופטים עמית וסולברג בשאלת הוצאת הצווים. בעקבות הדיון הוצא צו על תנאי שהורה למשיבים (לרבות שר הביטחון, הממשלה וצה"ל) להשיב לנקודות הבאות:

- לנמק מדוע לא ייקבע כי סעיף 3 להחלטת הממשלה 682, לפיו לא יינקטו הליכים לשם גיוס חרדים עד ליום 31.3.2024 וגם לאחר פקיעת ההסדר החוקי הקיים – בטל;
- לנמק מדוע המשיבים לא יפעלו לגיוסם לשירות צבאי של תלמידי הישיבות נוכח פקיעת ההסדר החוקי הקיים.
- לנמק מדוע לא ייקבע כי נוכח פקיעת הסדר דחיית השירות שעוגן בפרק ג'1 לחוק שירות ביטחון, אין עוד בסיס להעביר כספי תמיכה למוסדות תורניים בגין תלמידי ישיבה ששירותם הצבאי לא נדחה כדין. משמעות צו זה היא שהמדינה מתבקשת

¹ **החלטה 682**

² בג"ץ הגיוס מורכב מ-6 עתירות שונות: (1) שלוש מן העתירות עוסקות בשאלת הגיוס: **התנועה לאיכות השלטון נ' שר הביטחון ואח'** (בג"ץ 6198/23), **אחים לנשק ו-20 אח' נ' שר הביטחון – מר יואב גלנט** (בג"ץ 6199/23) ו**איילת השחר סיידוף ו-239 אח' נ' שר הביטחון – מר יואב גלנט** (בג"ץ 6477/23); (2) שתים מן העתירות עוסקות בשאלת התמיכה בישיבות: **פורום איילון לזכויות אדם, זכויות חברתיות וצמיחה שוויונית נ' היועצת המשפטית לממשלה** (בג"ץ 7525/23) ו**התנועה הדמוקרטית האזרחית נ' ממשלת ישראל** (בג"ץ 7955/23); (3) עתירה אחת עוסקת בהחלטה 1724 של הממשלה מיום 30.4.24: **משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' ממשלת ישראל** (בג"ץ 3917/24).

אמיר אלשטיין
יו"ר הוועד המנהל

הנשיא העשירי ראובן ריבלין
יו"ר של כבוד

יוחנן פלסטר
נשיא

ברנד מרכוס
יו"ר בינלאומי

חברי הוועד המנהל

עו"ד לויאת אהרנסון
אלי גרונר
פרופ' ורד וניצקי-סרוסי
ד"ר חן ליכטנשטיין
מזל מועלם
שגריר לשעבר סלי מרידור
פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א
עו"ד אבי פישר
ד"ר מיכל צור
יוסי קוצ'יק

המועצה הבינלאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר
השופטת רוזלי סילברמן אבלה, קנדה
שגריר לשעבר מרטין אינדק, ארה"ב
אן אפלבאום, ארה"ב
פרופ' ורנון בוגדנו, בריטניה
השופטת דורית ביניש, ישראל
השופט סטיבן בריר, ארה"ב
ד"ר ג'וזף ג'ופה, גרמניה
פרופ' משה הלברטל, ישראל
פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב
פרופ' דוברט מנקין, ארה"ב
פרופ' כריסטוף מרקשטיס, גרמניה
השופט אברהם סופר, ארה"ב
ברט סטפנס, ארה"ב
פרופ' ארווין קוטלר, קנדה
פרופ' גרהרד קספר, ארה"ב
פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב
פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

סגני נשיא

פרופ' סוזי נבות, מחקר
פרופ' קרנית פלוג, מחקר
ד"ר ישי ג'סיסן, פרס, אסטרטגיה

עמיתים בכירים

פרופ' איתי אשר
פרופ' תמר הרמן
פרופ' נתן זוסמן (אורח)
פרופ' עמית כהן
פרופ' יותם מרגלית
פרופ' דניאל סטטמן
פרופ' בני פורת
פרופ' מרדכי קרמיצר
פרופ' גדעון רהט
ד"ר תהילה שורץ אלטשולר
פרופ' יובל שני

מייסדים

ד"ר אריק כרמן
מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ (1920-2021)

להסביר מדוע, למרות פקיעת החוק, ניתן להמשיך ולהעביר תמיכות לתלמידי הישיבות.

כמו כן, ניתן צו ביניים המונע הפחתה של תקופת שירות או כל תקופה רלוונטית אחרת לעניין גיוסם ושירותם של בני ישיבות החל מיום 3.26.2.2024.

- **28.2.2024** - בתגובה להחלטה מצהיר שר הביטחון כי "ללא הסכמת כל הקואליציה - לא אגיש את חוק הגיוס. כולם חייבים לשאת בנטל".
  - **25.3.2024** - פרסום טיוטת הצעת מחליטים להצבעה בממשלה, שנועדה לתקן את החלטת ממשלה מספר 682. בתיקון זה עולים הקווים הכלליים של מתווה הממשלה בנושא חוק הגיוס החדש, לאחר חילופי טיוטות ותיקונים לפי הערות היועמ"שית.⁴ היועמ"שית הבהירה טרם קבלת ההחלטה כי הנוסח המוצע לא תואם את פסיקת בג"ץ וכי בשל קשיים משפטיים משמעותיים, היא תתקשה להגן על הצעה זו בבג"ץ.
  - **27.3.2024** - מזכיר הממשלה יוסי פוקס מודיע לחברי הממשלה על ביטול ישיבת הממשלה שבה אמורים היו להצביע על מתווה חוק הגיוס, לאחר שלא הושגה תמיכת הייעוץ המשפטי בהצעות השונות שנשלחו.⁵ המכתב הארוך כולל האשמות רבות כלפי הייעוץ המשפטי לממשלה על הערמת קשיים, וכלפי שר הביטחון באי-שיתוף פעולה בהעברת ההחלטה בממשלה "בשל אי הסכמה כלל קואליציונית ולא בשל תוכנה".
  - **27.03.2024 פניית רה"מ לעליון** - ראש הממשלה פונה במכתב לבית המשפט העליון ומבקש "שלא לקבל החלטה בשאלת הגיוס ובשאלות הכרוכות בה במשך 30 יום, על מנת שיתאפשר [לממשלה] לגבש סופית את ההסכמות, להשלים את עבודת המטה המקצועית, ולהסדיר את המסלולים והמסגרות הנדרשים".⁶ ראש הממשלה לא צירף לבקשתו אסמכתאות כגון נתוני גיוס, עבודת מטה שנעשתה או הסכמות שגובשו.
  - **28.3.2024 תשובת המדינה לצו על תנאי** - היועמ"שית הגישה את תשובת המדינה לצו על תנאי בעניין הגיוס, בעניין התמיכות, ותגובה לבקשה למתן צו ביניים העוצר את התמיכה הכספית במוסדות התורניים:
- **בתשובת המדינה לצו-על-תנאי בעניין הגיוס** - הבהירה היועמ"שית כי נקודת המוצא לדיון היא שהסדר המאפשר דחייה גורפת של שירותם הצבאי של תלמידי הישיבות חייב להיות מעוגן בחקיקה ראשית של הכנסת. היועצת הוסיפה כי החלטת ממשלה 682 התבססה על הנחת יסוד של קידום חקיקה בפועל, ועם פקיעת תוקף ההחלטה ובהעדר מסגרת נורמטיבית חלופית, יש לפעול להליכי הגיוס של תלמידי הישיבות החל מיום 1.4.2024.
  - **בתשובת המדינה לצו על תנאי בעניין התמיכות** - כתבה היועמ"שית כי החל ביום 1.4.2024, לאור הוראותיו הכלליות של חוק שירות ביטחון, לא תהיה לממשלה סמכות להמשיך ולהעביר כספי תמיכות למוסדות בגין תלמידים שיהיו חייבים בגיוס על-פי הדין. עם זאת, יש מקום לאפשר תקופת היערכות קצרה כהוראת מעבר, שבמהלכה ניתן יהיה להמשיך במתן

³ נוסח הצווים

⁴ טיוטת חוק הגיוס מחודש מרץ

⁵ מכתב מזכיר הממשלה

⁶ מכתב ראש הממשלה

התמיכות, בשים לב לצורך בהיערכות המוסדות הנתמכים למצב החדש.

○ **התגובה כוללת נספח ובו עמדת ראש הממשלה :**

- בעניין פעולה מידית לגיוס חרדים, "העדר בסיס נורמטיבי להימנעות גורפת מגיוס' אין משמעותו 'הוראה גורפת לגיוס' ועל כן אין חובה לפעול לגיוס בתקופת הביניים ;
- ביחס להפסקת התמיכה הכספית במוסדות, "אין כל שינוי בסמכות החוקית להעברת כספי תמיכות למוסדות בגינם כל עוד לא קיבל אותו מלש"ב רלוונטי צו התייצבות אישי על ידי הפוקד"⁷.

- **28.3.2024 צו ביניים האוסר על תמיכה בישיבות** - בג"ץ מוציא צו ביניים האוסר על המשיבים (בניהם הממשלה, שר הביטחון, צה"ל, שר החינוך ושר האוצר) להעביר כספים לצורך תמיכה במוסדות תורניים, עבור תלמידי מוסדות תורניים שלא קיבלו פטור או דחייה משירות צבאי (מכוח ההסדר שהיה קבוע בפרק ג'1 לחוק), או שדחיית שירותים פקעה, ולא התייצבו לגיוס מאז יום 1.7.2023 – וזאת, החל מיום 1.4.2024. זאת לאור הקשר שבין פקיעת ההסדר שהיה קבוע בפרק ג'1 לחוק ובין מבחני התמיכה של משרד החינוך להעברת כספי תמיכות למוסדות תורניים, ולאור "הטענות כבדות המשקל" שמכוונות לחוקיות החלטה 682 של הממשלה מסוף יוני 2023, שמכוחה לא ננקטו הליכים לשם גיוסם של בני הישיבות.⁸ נקבע כי צו הביניים יעמוד בתוקפו עד להחלטה אחרת.
- **31.3.2024** - המשנה ליועמ"שית, ד"ר גיל לימון, פונה במכתב ליועצים המשפטיים של משרד הביטחון ומשרד החינוך, בעניין "פעולות דרושות בעקבות פקיעת החלטת ממשלה 682 ומתן צווי הביניים", בו הבהיר כי החל מיום 1.4.2024 אין מקור סמכות למתן פטור גורף של תלמידי ישיבות מגיוס לשירות צבאי ועל מערכת הביטחון לפעול לגיוסם לשירות צבאי על פי דין. כמו כן, המשנה הזהיר את היועצים המשפטיים מפני עקיפת צו הביניים – ואסר עליהם לנסות לפצות את החרדים ב"אפיקי מימון אחרים".⁹
- **1.4.2024 פקיעת החלטה 682 וכניסת צו הביניים לתוקף.**
- **7.4.2024** - מזכיר הממשלה יוסי פוקס פונה במכתב למשנה ליועמ"שית ומודיע שאין כל אפשרות לגשר על הפער המהותי שבין עמדת הממשלה לבין עמדת היועמ"שית הן בסוגיית הגיוס והן בסוגיית התמיכות, ועל כן ראוי כי בסוגיה ציבורית כה מרחיקת לכת, יאושר ייצוג משפטי נפרד לממשלה בעתירות אלו.
- **10.4.2024** - בג"ץ מחליט על הרכב מורחב של תשעה שופטים לדיון בעתירות גופן בתחילת חודש יוני (מ"מ הנשיא פוגלמן והשופטים עמית, סולברג, ברק-ארז, מינץ, וילנר, גרוסקופף, שטיין וכנפי-שטייניץ).
- **17.4.2024** - בהחלטת ממשלה 1711 מאמצת הממשלה את עמדת רה"מ כפי שצורפה לתשובת המדינה מיום 28.3.2024. הממשלה מחליטה לבקש את אישור היועצת המשפטית לממשלה לייצוג נפרד בבג"ץ הגיוס. בסוגיית התמיכות, הממשלה קובעת בהחלטה זו כי: "אף אם לא תתקבל בבג"ץ עמדת הממשלה על היעדר זיקה בין התמיכות לבין פקיעת ההסדר בחוק למעמד בני הישיבות שתורתם אומנתם, הרי שלכל היותר

⁷ תשובת המדינה לבקשה למתן צו ביניים, עמדת ראש הממשלה מצויה בנספח א' לתשובה

⁸ נוסח צו הביניים

⁹ מכתב המשנה ליועמ"שית

ניתן לקבוע שלילת תקציב בגין תלמידים שאין להם מעמד, אולם אין סמכות לקבוע לממשלה את היקף התקציב הכולל המוקצה לשיבות בגין התלמידים שאותם ניתן לתקצב, מאחר שקביעת סדרי עדיפויות במסגרת התקציב הוא עניין של מדיניות המסור לממשלה. מה גם שאין שינוי במבחן התמיכה התקף היום שלפיו סך כל התקציב בתקנה מתחלק למספר הנקודות המדווח במערכת.¹⁰

● **21.4.2024 היועמ"שית מאשרת ייצוג נפרד לממשלה בעתירות**

● **1.5.2024** - היועמ"שית מגישה לבג"ץ תצהיר תשובה משלים שבו פורט כי "עבודת המטה הראשונית לגיבוש התוכנית [לגיוס מדורג של חרדים] צפויה להסתיים בתוך מספר שבועות" ולפיכך מתבקשת הארכה להגשת עדכון נוסף.¹¹

● **30.4.2024 הממשלה מחליטה על ייצוג נפרד לכלל הגופים הרלוונטיים לעתירות**

● **1.5.2024** - בהחלטת ממשלה 1724 נקבע כי "משמעות הייצוג הנפרד לממשלה בבג"ץ היא ייצוג נפרד לממשלה ולכל משרדי הממשלה וגופי המדינה הרלוונטיים לעתירות ובכללם משרד הביטחון, צה"ל ומשרד החינוך, זאת משום שעמדה המובאת לפני בית המשפט חייבת להיות עמדה המייצגת מדיניות ממשלתית אחת".¹²

● **1.5.2024** - המשנה ליועמ"שית פונה במכתב אל מזכיר הממשלה ובו מבהיר כי החלטת ממשלה 1724 מעוותת "את המשמעות של ההיתר שניתן לייצוג נפרד. מבחינה מעשית, התוצאה של הכפפת כלל גופי המדינה הרלוונטיים לייצוג של עורך דין פרטי היא שאלו יקבלו גושפנקא לפעול בהתאם לעמדת הממשלה ביחס לתקופת הביניים". עוד נטען במכתב כי "דרך פעולה זו, יש בה משום המשך של הניסיון, שהוא חלק ממה שכונה 'הרפורמה המשפטית', להחליש את מעמד הייעוץ המשפטי לממשלה, לעקוף אותו ולפגוע באפשרותו לשמור על אינטרס הציבור ועל שלטון החוק".¹³

● **6.5.2024** - בקשה למתן צו ביניים שהוגשה לבג"ץ בקשר להחלטה 1724 נדחתה, שכן העתירות העומדות בבסיס בג"ץ הגיוס אינן עוסקות בהחלטה זו.¹⁴

● **12.5.2024 צירוף עתירה הנוגעת לייצוג הנפרד** – לחמש העתירות שאוחדו בבג"ץ הגיוס מצורפת עתירה נוספת (בג"ץ 3917/24 **משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' ממשלת ישראל ה-37**), אשר עוסקת בחוקיות החלטה 1724 של הממשלה בנושא הייצוג הנפרד לממשלה בבג"ץ הגיוס מיום 30.4.2024.

● **15.5.2024** - רה"מ נתניהו מודיע כי הוא מתכוון להחיל דין רציפות ולקדם לקריאה שנייה ושלישית את הצעת החוק שהוגשה על-ידי ממשלת בנט-לפיד ב-2022, ועברה בקריאה ראשונה (הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26) (שילוב תלמידי ישיבות), התשפ"ב-2022).^{15,16}

● **15.5.2024** - יו"ר ועדת החוץ והביטחון יולי אדלשטיין הצהיר כי הוועדה תעביר "רק חוק גיוס שיינתן מענה אמיתי לצורכי הצבא והמדינה".

¹⁰ החלטת ממשלה 1711

¹¹ תצהיר משלים מטעם המדינה

¹² החלטה 1724

¹³ מכתב המשנה ליועמ"שית

¹⁴ החלטה מיום 6.5.2023

¹⁵ מורן אזולאי, איתמר אייכנר "נתניהו: אקדם את חוק הגיוס שאושר בכנסת הקודמת. גנץ: צריך חיילים, לא תרגילים" Ynet (15.05.24).

¹⁶ לתגובת המכון להצעת החוק מיום 16.5.2024

• **16.5.2024** - היועצת המשפטית לממשלה הודיעה למשרד המשפטים כי יש מניעה משפטית לקדם את הצעת החוק לתיקון מס' 26 לחוק שירות הביטחון, שכן אינו מותאם למציאות הנוכחית ומנותק ממערכת הביטחון ומצה"ל.¹⁷

• **16.5.2024 הממשלה מבקשת להחיל רציפות על חוק הגיוס מ-2022** - למרות התנגדות היועמ"שית, ועדת השרים לענייני חקיקה אישרה להודיע לכנסת על רצון הממשלה להחיל דין רציפות על הצעת החוק לתיקון מס' 26 לחוק שירות הביטחון, כך שתועבר לקריאה שנייה ושלישית. חברי הוועדה מן הסיעות החרדיות נעדרו מן ההצבעה ולצד זאת החלטת הוועדה התקבלה בניגוד לדעתה של היועצת המשפטית לממשלה.¹⁸ השרים מיקי זוהר וחילי טרופר הגישו עררים על ההחלטה, אשר יובאו לדיון במליאת הממשלה. תיקון מס' 26 כולל את ההסדרים הבאים:

- (1) גיל הפטור משירות סדיר לאחר דחיית השירות יעמוד על 23, אך בשלוש השנים הראשונות לתחולת החוק תחול הוראה שעה לפיה גיל הפטור יעמוד על 21 למשך שנתיים, ועל 22 למשך השנה שלאחר מכן, לצורך ההתמודדות עם משבר הקורונה.¹⁹
- (2) ההצעה קובעת יעדי גיוס בחוק, לפי הסדר מכסות מדורג המחולק לשלוש תקופות עיקריות. בהתאם לכך, יעדי הגיוס יעלו בכל שנה באופן מדורג במשך 15 שנה,²⁰ ולאחר מכן יתייצבו למשך 10 שנים נוספות על שיעור הגידול הממוצע של האוכלוסייה החרדית בתוספת אחוז אחד. בתום תקופה זו, ייקבעו יעדי הגיוס באופן זה ללא הוספת האחוז כאמור. יעדי הגיוס שקובעת הצעת החוק נמוכים, והיא קובעת קצב עלייה שלילי ביעדי הגיוס בהינתן הגידול הדמוגרפי של גברים חרדים בני 18.
- (3) ההצעה קובעת הסדר סנקציות סבוך שיחול בהיעדר עמידה ביעדי הגיוס. אי-עמידה ביעדי הגיוס לאורך זמן עשויה להוביל בנסיבות מסוימות לקיצוץ בתקציב התמיכה בישיבות.
- (4) הצעת החוק מאפשרת מסלולי שירות מקוצרים לאחר גיל 21, ובהם מסלולים שמשכם שלושה שבועות בלבד של שירות בכוחות הצלה ושלושה חודשים בלבד של שירות בצה"ל.
- (5) הצעת החוק נוקטת גישה מרחיבה בשאלה מיהו "חרדי" לצורך עמידה ביעדי הגיוס.
- (6) נקבעו הסדר לגבי ביטול המתווה בגין היעדר עמידה ביעדי הגיוס לאורך זמן.²¹

• **16.5.2024 הממשלה מצהירה כי תשלים את החקיקה עד סוף מושב הקיץ** - הממשלה, מיוצגת על-ידי עורכי דין פרטיים, הגישה לבית-המשפט תצהיר משלים.²² נכתב בו כי בכוונתה להביא להשלמת החקיקה

¹⁷ חן מענית ונעה שפיגל, "היועמ"שית: חוק הגיוס שהציע נתניהו מנותק מהמציאות, יש מניעה לקדמו" הארץ (16.5.2024)

¹⁸ ר' נספח 2, עמ' 58, לתצהיר המשלים מטעם הממשלה שהוגש לבית-המשפט ביום 16.5.2024

¹⁹ הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26) (שילוב תלמידי ישיבות), ס' 26, התשפ"ב-2022.

²⁰ שם, תוספת שניה.

²¹ תיקון מס' 25 ו-26 לחוק שירות ביטחון יצרו גם מסלולי שירות סדיר מקוצר למלש"בים מעל גיל 21 (שירות של שלושה חודשים לשם הכשרה למעריך המילואים או שירות של שלושה שבועות לצורך הכשרה לתפקידי חירום והצלה במערך המילואים לצד השתתפות בהכשרה תעסוקתית) ואפשרות לשירות לאומי-אזרחי במקום שירות צבאי למלש"בים מעל גיל מסוים (גיל 20 או נשואים מעל גיל 19, כאשר בשלוש השנים הראשונות לתחולת החוק, כל מלש"ב מעל גיל 19 יוכל לבחור לשרת בשירות לאומי). שם, ס' 26-ח26ט.

²² לתצהיר המשלים

של תיקון מס' 26, בהתאם להפעלת דין הרציפות, עד סוף מושב הקיץ של הכנסת ב-28 ביולי. הממשלה מבקשת מבית המשפט לאפשר לה להשלים את תהליך החקיקה, "אשר ניתן להניח כי במהלכו יידרשו התאמות ותיקונים המתחייבים מהמציאות, ויאוזנו האינטרסים השונים בחברה הישראלית". לטענת הממשלה, סמכות הפוקד להוציא צווי גיוס היא סמכות שברשות, ועל-כן אין להורות לו להוציא צווי גיוס מידיים לכל בני הישיבות. אפילו אם יפרש בית המשפט את הסמכות כסמכות חובה, לוחות הזמנים הקבועים בחוק מאפשרים לפוקד לעשות שימוש בסמכותו עד ליוני 2025. באשר לתמיכות הכספיות, נטען כי הזכאות לתמיכות כלל אינה תלויה בשאלה אם ניתנה דחיית שירות בדין, ואין מניעה משפטית להמשיך להעביר גם בהיעדר בסיס נורמטיבי למתן דחיית שירות גורפת לתלמידי ישיבות.

- **16.5.2024** – ועדת שרים לענייני חקיקה מתכנסת לישיבה מיוחדת שלא מן המניין כדי לדון בהחלת דין רציפות על הצעת חוק לתיקון מס' 26 לחוק שירות ביטחון. בתחילת הדיון הונחה בפני הוועדה חוות דעת של היועצת המשפטית לממשלה, לפיה יש מניעה משפטית לקבל את ההחלטה בדבר החלת דין רציפות על הצעת החוק, בין היתר בשל העדר תשתית מקצועית ועובדתית עדכנית והעדר עמדה של מערכת הביטחון ושר הביטחון. למרות זאת, החליטה ועדת השרים לאשר פה אחד את ההצעה להחיל דין רציפות על הצעת החוק.
- **22.5.2024 צו על תנאי בעניין הייצוג הנפרד** - ניתן צו על תנאי בבג"ץ הגיוס, המורה לממשלה להתייצב ולהסביר מדוע לא תבוטל החלטה 1724 של הממשלה ה-37 בנושא הייצוג הנפרד לממשלה בעתירות בבג"ץ הגיוס מיום 30.4.2024.²³
- **22.5.2024** – שר הביטחון מקבל לידי את דוח "ועדת שקדי" ("הצוות לשילוב תכליתי של חרדים בצה"ל"), אשר עוסק בדרכים לשילוב חרדים בצה"ל. דוח הוועדה כולל המלצות מסוגים שונים לגיוס צעירים שאינם לומדים בישיבות, פיתוח כלי מיון והערכה מותאמים לחברה החרדית, הקמת בסיס טירונות והכשרה ייעודי לחברה החרדית, פתיחת מסלולים מותאמים למשרת החרדי ופתיחת תפקידים רבים בצה"ל למלש"ב חרדי שיבחר לוותר על מסלול ייחודי. לפי הדוח, רק 29% מהחרדים בגיל גיוס לומדים בישיבה, מבלי לעבוד.²⁴
- **27.5.2024** – דיון בממשלה והחלטה בדבר העררים שהוגשו על-ידי השר מיקי זוהר והשר חילי טרופר על החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה. במהלך הדיון השר זוהר משך את עררו, והערר של השר טרופר נדחה.
- **27.5.2024** - הונחה על שולחן הכנסת הודעת הממשלה בדבר הפעלת דין רציפות ביחס להצעת החוק לתיקון מס' 26 לחוק שירות ביטחון (14 יום לשם התנגדות סיעות).
- **30.5.2024 המדינה מעדכנת בתצהיר שתוכל לגייס כ-3,000 חרדים ב-2024** - נציגי המדינה הגישו תצהיר תשובה משלים לקראת הדיון בבג"ץ הגיוס, ובו עדכנו שרשויות צה"ל יוכלו לגייס כ-3,000 מקרב בני הציבור החרדי במהלך שנת גיוס 2024 (יוני 2024 - יוני 2025). כמו כן, לפי היועצת המשפטית לממשלה, לא ניתן להסתמך על הכוונה המוצהרת של הממשלה להשלים את חקיקת הגיוס עד תום המושב הנוכחי של הכנסת כהצדקה לדחיית חובתם של מי שמוסמכים לפעול מידית לגיוסם של בני הישיבות. לבסוף, היועמ"שית שבה ומדגישה כי אין לממשלה בסיס חוקי

²³ לצו על תנאי

²⁴ לתגובת המכון לדוח

להמשך מתן תמיכות בגין תלמידים שלא התייצבו לגיוס לאחר שפקעה דחיית גיוסם. בעקבות צו הביניים שלו בנושא, היועמ"שית מעדכנת את בית המשפט כי בחודש אפריל 2024 חלה ירידה בתמיכה ל-1,441 מוסדות תורניים, וכי בחודש מאי 2024 חלה ירידה בתמיכה ל-1,464 מוסדות תורניים.²⁵

- **2.6.2024 הדיון בהרכב מורחב בג"ץ** - דיון בהתנגדות בעתירות בבג"ץ הגיוס²⁶, בפני הרכב שופטים מורחב של תשעה שופטים. הדיון עסק בסוגיית גיוס בני הישיבות שאין להם מעמד פטור או דחיית שירות, ובחוקיותה של העברת תמיכות בגין אותם בחורים לישיבות. **10.6.2024** – הכנסת אישרה במליאה להחיל דין רציפות על הצעת החוק לתיקון מס' 26 לחוק שירות ביטחון ברוב של 63 חברי כנסת, למרות התנגדותו של שר הביטחון גלנט.²⁷ בהמשך לכך, הצעת החוק הובאה לדיון בוועדת חוץ וביטחון, להכנה לקריאה שניה ושלישית.
- **16.6.2024** – הרמטכ"ל מתייחס לגיוס החרדים: "זה צורך מובהק... כל גדוד כזה סדיר, שאנחנו מקימים, חרדי, הוא מוריד לנו תעסוקה של אלפי אנשי מילואים רבים מאוד בזכות סדיר חובה".²⁸
- **25.6.2024 פסיקת בג"ץ** - בג"ץ קבע פה אחד²⁹ כי בעת הזו אין מסגרת חוקית שמאפשרת להבחין בין תלמידי הישיבות ליתר המיועדים לשירות צבאי. בהתאם, לא נתונה למדינה הסמכות להורות על הימנעות גורפת מגיוסם, ועליה לפעול בהתאם להוראות חוק שירות ביטחון. עוד נקבע כי בהיעדר מסגרת חוקית לפטור מגיוס, לא ניתן להמשיך ולהעביר כספי תמיכות לישיבות ולכוללים עבור תלמידים שלא קיבלו פטור או ששירותם הצבאי לא נדחה.
- **25.6.2024 הנחיית היועמ"שית למשרדי הממשלה לבצע מידית את פסק הדין** - בעקבות פסיקת בג"ץ, הנחתה היועצת המשפטית את מערכת הביטחון, משרד האוצר ומשרד החינוך לפעול באופן מידי לביצוע פסק הדין. בהתאם לכך, מערכת הביטחון נדרשת לגייס 3,000 מתגייסים **בנוסף** למספר המתגייסים הממוצע בשנים האחרונות (שלפי המדינה עומד על 1,800 תלמידי ישיבות) בהתאם לצורכי הצבא וליכולותיו, ובמקביל להציג תוכנית גיוס שממצה את פוטנציאל הגיוס ומגדילה את מספר המתגייסים. כמו כן, אין להעביר כספים (באופן ישיר או עקיף) אשר תומכים במי שנמנעים מגיוס או שעוקפים את פסיקת בית המשפט.³⁰
- **28.7.2024 סוף מושב הקיץ**. הממשלה התחייבה כי החקיקה תושלם עד למועד זה.

²⁵ [לתצהיר התשובה](#)

²⁶ [לצפייה בדיון](#)

²⁷ [למסבירון](#) בעניין החלת דין הרציפות

²⁸ [להתבטאות הרמטכ"ל](#), כפי שפורסמה באתר צה"ל

²⁹ [לתגובת המכון לפסיקה](#)

³⁰ [להנחיית היועצת המשפטית לממשלה](#)